

Ajankohtaiset työelämäasiat

AKOL aktiiviristeily

Petra Kirkko-Jaakkola
Opetusalan ammattijärjestö

Tärkeää: jäsenyhteydenottoihin ja aktiivien yhteydenottoihin vastaaminen

- työhyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteydenotoissa korostuneet:
 - kiusaaminen ja epäasiallinen kohtelu
 - työyhteisöongelmat, huono johtaminen ja epätasainen töiden organisointi
 - uupuminen, työkuormitus, ylisuuret ryhmät
 - Sisäilmaongelmat, sisäilmasairastuminen, työterveyshuollon puutteet
 - väkivaltatilanteiden selvittäminen, oppilashuollon puutteet
 - työnantajatoiminnassa yhteistoiminnan ongelmat
 - henkilöstöedustajien ajoittainen huono kohtelu
- vastaaminen työlästä, vaatii kuuntelua ja selvittelyä, useita yhteydenottoja, ongelmaan syventymistä, jotta pystyy neuvomaan jäsentä hänen mahdollisuuksistaan kussakin tilanteessa, "turhia yhteydenottoja ei ole"
- alalla työskentelevät tunsivat ennen haasteet ja ongelmat, nyt niistä puhutaan lähes joka päivä mediassa
- enää ei kuitenkaan syyllistetä pitkistä kesälomista... mutta yhteiskunnan ja työn muutokset aiheuttavat lisähaasteita ja vaikeutta asiaan (resurssivajaukset, leikkaukset jne.)

Miten pyritty OAJ:ssa vastaamaan kentän tarpeisiin?

- tehty OAJ:n toimintamalleja
 - v. 2012 kiusaaminen ja epäasiallinen kohtelu, sisäilmaongelmat, sekä myöhemmin väkivaltatilanteisiin
 - Työrauhalakimuutokset: ns. kurinpitotaulukot
 - HUOLI-prosessi v. 2015
 - Työsuojeluilmoitusmalli v. 2016
 - Hyvän päiväkotia, koulu- ja oppilaitoskriteerit v. 2018 ja rehtoreille+ pk-johtajille Rakentamisen ABC
- tehty työmarkkinaosapuolten kesken malleja (mallit yleisluonteisia, koko työelämää palvelevia):
 - Vaikuttavaan työsuojelun yhteistoimintaan: työsuojelun yhteistoiminnan vuosikello https://ttk.fi/files/4994/Tyosuojelutoimikunnan_vuosikello_2016.pdf, muutoksen muistilista työnantajille <https://ttk.fi/files/5261/Tyonantajan-tyosuojeluvastuut-muistilista-muutokseen.pdf>
 - Psykososiaalisen kuormituksen välineitä: mm. Sykettä työhön –sivusto
 - Ikääntymiseen liittyen: Työkaarimalli – opas ikäohjelman laatimiseen <https://www.akava.fi/files/11375/opas-ikaohjelman-laatimiseen.pdf>
 - Keinoja työn kuormituksen hallintaan –viitekehys ja sivusto: https://ttk.fi/koulutus_ja_kehittaminen/julkaisut/digijulkaisut/keinoja_tyon_kuormittavuuden_hallintaan
 - Infograafeja mm. Miljoonat pelissä – henkilöstötieto mukaan päätöksiin https://ttk.fi/tyoturvallisuus_ja_tyosuojaelu/toimialakohtaista_tietoa/kunta_ja_seurakunta/innostu_infograafeista
 - Animaatio: Esimiehen navigaattori – tiedolla parempaan johtamiseen https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=3ACmvpomvSw
 - Tekeillä sisäilmaongelmien ratkaisemiseen malli
 - Tekeillä koulutus-, kasvatus- ja tutkimusalan työturvallisuusopas (kokonaan uusi)
- laaja koulutus työsuojelu- ja yhteistoiminta-asioihin
 - Mukana niin työhyvinvoinnin johtaminen kuin myös ajankohtaiset, tärkeät teematkin

Poliittisen päätöksentekoon vaikuttaminen työelämäasioissa, esimerkkejä

- OAJ:n Työrauha -kuntavaalimateriaali keväällä 2017 "Reittiopas kuntapäättäjälle"
<https://www.oaj.fi/ajankohtaista/julkaisut/2017/tyorauha-ja-oppimisen-ilo-reittiopas-kuntapaattajille/>
 - erityisen paljon sisältöä työhyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyen, ensimmäistä kertaa mm. linjaukset alaismääristä ja opettaja-oppilasmitoituksesta
 - **Kuntavaaleissa 2017 jokainen puolue ilmoitti koulujen sisäilmaongelmien ratkaisemisen tavoitteissaan**
- Edellisissä eduskuntavaalitavoitteissa sisäilmaongelmien ratkaiseminen mukana koulutuspoliittisissa tavoitteissa -> ja saatiinkin historiallinen Terveet tilat 2018-2028 toimenpideohjelma aikaan!
- Eduskuntavaalitavoitteissa 2019 sekä työelämän laatu vahvasti koulutuspoliittisissa tavoitteissa mukana, että myös ensimmäistä kertaa erikseen OAJ:n omat työmarkkinatavoitteet
 - Aiemmin Akavan tavoitteet
 - Perhepoliittiset tavoitteet, sosiaaliturvauudistukseen vaikuttaminen, yhteistoiminnan kehittäminen jne.
- OAJ antaa runsaasti lausuntoja moniin asioihin, jotka suoraan tai välillisesti yhteydessä työelämän laatuun koulutus- ja kasvatusalalla

OPH:n ja OKM:n kanssa tehty yhteistyö

- Pysyvä, laaja turvallisuusverkosto luotu Opetushallitukseen 2016
 - Tietojen vaihtoa opetusala, poliisi, pelastuslaitokset, maanpuolustus jne.
- OPH:n opetustoimen turvallisuusopas https://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas päivitetty (työ vähän vielä kesken) ja siihen liitetty mukaan varhaiskasvatuksen turvallisuuskysymykset
 - Tärkeä valtakunnallinen aineisto
 - Käytetään ensimmäistä kertaa myös Opetushallinnon tutkinnon osana rehtorikoulutuksessa
- OPH:n ohje seksuaalisen häirinnän torjumiseen ja tilanteissa toimimiseen 2018
https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/ammattikoulutuksen_jarjestaminen/opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi
- Tulossa vastaava ohje myös kiusaamistilanteisiin!
- *Tapahtuu heräämistä, vielä puuttuu tekijöitä...*

Neuvottelutoiminta työelämän laadussa

- Työlainsäädännön kehittyminen
 - Viime ajat olleet lähinnä torjuntatyötä, esim. HÄIRINTÄ-asia etenee oikeaan suuntaan: TSL:n muutosesityksen torppaaminen yksilöllisistä perusteista
 - V. 2015 osapäivärahopäivien määrän nosto 60 -> 120 pv
- Kunta-alan työsuojelun yhteistoimintatyöryhmä TYRY:n toiminta ja keskustelut:
 - SUOSITUKSIA, mm. työsuojeluvaltuutetun palvelussuhteen ehdoista v. 2013
 - Erimielisyyksien ratkominen, mm. ajankäyttöön puuttumisyritysten torppaaminen
 - Keskusteluiden seurauksena kahden sopimuksen epäselvyys asemasta virka- ja työehtosopimuksena selkiytynyt: nostettu osaksi KVTES:a + yksi suositus
- KunTeko 2015-2020 <https://www.kunteko.fi/>
 - Ensimmäinen (historiallinen) laaja kunta-alan työmarkkinaosapuolten työelämän laatua ja tuloksellisuutta kehittävä ohjelma
- Merkittävä tsv-palkkio nosto viime ratkaisussa (kunta-alalla 94 e ja 260 e) ja merkittävä opettajatsv:n vähimmäisylituntien määrittely palkkauksessa
- TTK Kuntaryhmän vierailut, EU-tason yhteistyö
- Yksityiset opetusalat: yhteisiä osapuolten kirjeitä, seminaareja, vierailuja

Tutkimus- ja muut hankkeet - pohja vaikuttamistoiminnalle ja välineille

- Opetusalaa koskevaa hyvinvointiin tai turvallisuuteen liittyvää tutkimustyötä ei juurikaan ollut kunnes "räjäytimme" pankin OAJ:n työolobarometrillamme 2014 keväällä, viimeisimmät 2017 tulokset: <https://www.oaj.fi/arjessa/opettajien-tyoolot/tutkimustietoa-opetusalan-tyooloista/>
 - mm. OAJ:n kokonaisuudessa työhyvinvointivaikutusten arviointi –prosessi (kesken)
- STOP väkivallalle kouluissa ja päiväkodeissa –hanke, vuodenvaihteessa 2014-15 (ilmoitus- ja käsittelymenetelmän kehittäminen) <http://www.julkari.fi/handle/10024/131467>
- EduSafe –tutkimushanke 2016-2018 (tuloksena mm. opetusalan turvallisuuden viitekehys) ja UniSecurity –tutkimushanke 2017-2018 (yliopistojen tarpeet turvallisuudelle), <https://www.tsr.fi/valmiit-hankkeet/hanke?h=116179> - näiden tutkimusten jatkohyödyntäminen tärkeää
- Sisäilmatutkimus 2017 <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/julkaisut/2017/oajn-ja-turun-yliopiston-sisailmatutkimus-2017/>
- Terveet tilat 2018-2028, parlamentaarisesti sovittu toimenpideohjelma (sisäilmaongelmien poistaminen, sairastuneen turvan parantaminen) <https://vnk.fi/terveet-tilat-2028>
 - useita hankkeita tulossa, THL:n Kansallisen sisäilmaohjelman osana alkanut toimintamallin rakentaminen kouluihin
- IJDFIN –tutkimushanke 2018-2021 https://www.jyu.fi/edupsy/fi/laitokset/psykologia/en/research/research-areas/work/projects/managing_new_intensified_jobdemands/suomeksi

- OKM: turvallisuuteen ensimmäiset ohjeet syksyllä 2018 ja turvallisuuteen liittyvää täydennyskoulutusta tulossa 2019-2021 merkittävästi https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/opetus-ja-kulttuuriministerio-vahvistaa-koulujen-paivakotien-ja-oppilaitosten-turvallisuutta
 - mutta, esim. : OPETTAJANKOULUTUS kehittyy todella hitaasti...
- Julkisen alan työhyvinvointitutkimus https://ttk.fi/tyoturvallisuus_ja_tyosuojelu/toimialakohtaista_tietoa/kunta_ja_seurakunta/kunta-ajan_ja_kirkon_alan_tyohyvinvointi
 - > v. 2018 erikseen varh.kasv., muutoin tulokset omaa työolobarometria lähellä -> RESURSSIVAIKUTTAMISEEN julkiselle sektorille aineistoa
 - Työmarkkinaosapuolten kanssa yhteinen tiedote
- Lisäksi muuta yhteistyötä eri kokoonpanoissa, erilaisten järjestöjen kesken, kannanottoja, materiaalikommentointia yms.
 - esim. THL:n julkaisu Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus oppilaitoksessa https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/yhteisollinen-opiskeluhoito/tarkastus_oppilaitoksessa
 - AVI, työsuojeluviranomainen: esim. psykososiaalisen kuormituksen valvonta ja alakohtainen vaarojen arviointi

[illegible]

Opetusalan ammattijärjestö

Tavoite, kohderyhmät, periaatteet

- Tavoitteena työhyvinvoinnin parantuminen joka tasolla
- Vastataan keskeisiin työhyvinvoinnin ja turvallisuuden ongelmiin tutkimustietoon nojaten ja sitä hyödyntäen
- Vastataan ongelmiin ratkaisukeskeisesti ja positiivisesti jäsenten, aktiivien, yhdistysten näkökulmista käsin
- Teemat kuukausittain, joista monikanavaisesti aineistoa ja vastauksia jäsenistölle, aktiiveille, yhdistyksille ja päättäjille sekä myös sidosryhmille (esim. opettajankouluttajat) työhyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämiseen
 - esimiestyö, johtaminen ja myös itsensä johtaminen mukana mahdollisuuksien mukaan jokaisessa teemassa, kuten myös kuntapolitiikkaan/ -pääöksentekoon vaikuttaminen
 - lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi esille jokaisessa teemassa, jos mahdollista
- Lopputuotoksena aineistoa ja tekoja myös poliittiseen päätöksentekoon (esim. päättäjän TET-päivä)
- Tärkeää on saada työhyvinvoinnin ja turvallisuuden merkitys niin vahvaksi, että syntyy omistajuutta alan työhyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyen

Työhyvinvoinnin ja turvallisuuden teemat käsittelyssä laajasti kuukausittain

- Oma paikka www.oaj.fi –sivustolla, viestintä monikanavaista
- Teemat:
 - Elokuu: Unelmaduuni
 - Syyskuu: Aika riittää!
 - Lokakuu: Ope ja esimies jaksaa
 - Marraskuu: Työympäristö kunnossa
 - Joulukuu: Hyvä ergonomia
 - Tammikuu: Johda ja toimi!
 - Helmikuu: Kaikkien on hyvä olla
 - Maaliskuu: Turvallinen fiilis
 - Huhtikuu: Perusta kuntoon
 - Toukokuussa päätös

Huhtikuu-heinäkuu

ENNAKKOTOIMET

- Hyvä käytäntö: Sivistystoimen nelivuotinen kehittämissuunnitelma
- OAJ:n aktiivien kysely työhyvinvoinnin tarpeista
- Somehäirintä ja www.empatiapakkaus.fi
- Suomi Areenassa Työhyvinvointi-haaste koulutuksen, kasvatuksen järjestäjille (aktiivien kyselyn tulokset)
- Lukuvuoden suunnittelua varten 20.6. Opettaja-lehdessä perehdytysmalli ja aineistoa

Elokuu

UNELMADUUNI

- Uusia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä jäsenetuja
 - ✓ *Fiilismittari (appi)*
 - ✓ *Työ- ja hyvinvoinnin verkkovalmennus (Academy of Brain)*
 - ✓ *First Beat*
- Perehdytysmalli esimiehille ja opettajille
- Mentorointi (Norja)
- Työaika- ja palvelussuhdeopas jokaisen jäsenen käyttöön (liite lehteen)
- Työhyvinvointi-haasteen toisto koulutuksen, kasvatuksen järjestäjille
- Työhyvinvointi työpaikkakokouksiin mukaan

Syyskuu

TYÖAIKA RIITTÄÄ!

- Tavallinen on hyvä! Työaikamääräysten noudattaminen, työaikajohtaminen ja itsen johtaminen
- Työajan seurantaan VIPU-järjestelmän käyttöönnoton kannustaminen (arvonta)
- Kannustus kentän aktiiveille jäsenistön kanssa yhteydenpitoon
- Koulutussuunnitelmat esille?

Lokakuu

OPE JA ESIMIES JAKSAA

- Aivojen hyvinvointi, palautuminen ja kognitiivinen ergonomia koulutus- , kasvatus- ja tutkimusalalla - videomateriaali
- Esimiehille eväitä lisäresurssien esille nostamiseksi
- Työsuojelutoimijoiden työn esille nosto
- Työhyvinvointi-MOP-tapahtumaan kannustus yhdistyksille
 - Yhdistyksille malli kuntapäättäjän TET-päivän suunnitteluun
- *TTK julkistaa psykosos. kuormituksen mallin*

Marraskuu

TYÖYMPÄRISTÖ KUNNOSSA

- Hyvän päivä koti-, koulu- ja oppilaitosrakennuksen kriteerit (lisäliite lehteen)
- Esimiehen ohje pk- ja koulujen rakentamiseen esille
- Melu ja äänenhuolto, työtilat ja työrauha (liite?)
- 18.11. TTK:n sisäilmaohjeistus
- Nova Schola – seminaari
- OAJ:n työolobarometri 2019 kyselyaika

Joulukuu

HYVÄ ERGONOMIA

- Uudet oppimisympäristöt ja sisustus / kalustus
- Työtilat ja niiden suunnittelu
- Työn tauotus
- Näkeminen ja digi

Tammikuu

JOHDA JA TOIMI

- Hyvinvoinnin ja turvallisuuden johtaminen
- Työhyvinvointi-strategia –video (yhdistyksille (+TA:lle))
- Hyvä esimies ja johtaja (kilpailu?)
- Educa; esille jo aiemmat teemat, kv-seminaari ja työsuojelutoimijoiden tapahtuma

Helmikuu

KAIKKIEHYVÄ OLLA

- Mitä kiusaamistilanteet maksavat
- Somehäirintä: Empatia nettiin –hanke www.empatiapakkaus.fi ja TJS:n malli
- EI HÄTÄÄ! – erityislainsäädännön paketti (haastavat huoltajat, kantelut, rikostapaukset, sovittelun käyttö)
- Puheeksi ottaminen ja vaikeiden asioiden käsittely (palautteen käsittely)
- Oikeudenmukaisuus työelämässä

Maaliskuu

TURVALLINEN FIILIS

- Mitä väkivaltatilanteet maksavat
- Ennakoinnin eväät – turvataidot –esite?
- Yhteisöllisyyden kehittäminen
- Talousarvio-vaikuttaminen – videomateriaali yhdistyksille

Huhtikuu

PERUSTA KUNTOON

- Resurssit ja koulutus, talousarvio-vaikuttaminen
- Töiden suunnittelu ja mitoitus (lukuvuoden suunnittelu)
- Opettajien työn arvostus, kelpoiset opettajat – opettajarekisteri
- Aktiivien loppukysely

Toukokuu

PÄÄTÖS

- Päätöstilaisuus valtuustossa, mittarit
- OAJ:n työolobarometrin tulosten julkistus
- Palkitaan paras yhdistys -> kaikki ideat ja materiaalit, välineet käyttöön!

→ oaj.fi

→ opettaja.fi

Facebook /oajry

Twitter @oajry

Instagram @oaj

